

RADA LIVIA FLEȘER

D R A Ș O V
MONOGRAFIA SATULUI

Ediția a 2-a, revăzută și adăugită

Cluj-Napoca
2018

Dragă cititorule,

Am avut onoarea și privilegiul să particip, administrativ și moral, la întocmirea acestei minunate monografii a satului Drașov, comuna Șpring.

Aș dori, dragă cititorule, să las să transpară, prin acest „cuvânt” care deschide această lucrare de tezaur local, o brumă de nostalgie pentru toți cei care, lecturând această carte, se regăsesc în locurile, faptele sau oamenii acestor ținuturi.

Nu trebuie să sari prea tare peste Secaș pentru a vedea această mică și frumoasă localitate, străjuită de turnul semeț al bisericii din sat. Localitate așezată, cu case tocmite și oameni faini... duri la grai, dar cu inimă bună.

Fiecare familie a Drașovului parcă ascunde istoria sa, fiecare localnic de aici are un principiu al său, greu de zdruncinat.

Sat cu străzi paralele, pietruite cu bolovani de râu. Sat care ascunde, în istoria sa, lucruri la care nici nu te gândeai... începând de la prima localitate în care s-a lucrat ogorul mecanizat cu plug pe scripete, continuând cu marele grof Teleki și castelul său impunător, până la nămolul tămăduitor al „Sărăturilor” din marginea satului.

E greu să scrii și să vorbești despre sute de ani de istorie a Drașovului... mai ales dacă nu ai fost un fiu al satului.

Totuși, ca primar al acestei comune, nu îmi rămâne decât să făgăduiesc că voi avea grijă, cu smerenie, de istoria acestor oameni bravi și voi lăsa ca și acest prezent să devină istorie, pentru că, în următorii patru ani, Drașovul va cunoaște cea mai prolifică perioadă din istorie. Vă făgăduiesc, cu mâna pe inimă, că proiectele deja întocmite de apă, canalizare, drumuri asfaltate și trotuare dalate își vor găsi, în sfârșit, finanțarea și punerea în operă.

Așa să ne ajute Dumnezeu!

*Primarul comunei Șpring,
Daniel Gheorghe Rusu*

ARGUMENT

Această monografie se dorește a fi o primă sursă de informații scrise și ilustrate, prin care am încercat să reconstitui înfățișarea Drașovului de altădată, modul de viață, faptele, posibilitățile și aspirațiile localnicilor.

În acest demers m-am gândit la nepoțelul meu, Darius Georgian, la alți copii sau tineri care cunosc mai puțin acest sat și, de aceea, am descris, în paginile care urmează, specificul locului unde își au rădăcinile părinții, bunicii și străbunicii lor.

La întocmirea cărții, am apelat la sursele documentare existente în fondul Bibliotecii Academiei Române, Arhivelor Naționale – filiala Alba Iulia, lucrări istorice de referință, documente publicate de Mitropolia Blajului, la modeste informații aflate în arhiva bisericii sau a școlii din localitate.

Un aport deosebit la întregirea conținutului monografiei l-a avut unchiul meu, regretatul inginer Ionel Pop, care, în timpul concediilor de odihnă, a petrecut o bună parte din timp alături de cei mai vârstnici localnici, care, cu mult bun simț și nostalgie, i-au depănat amintiri și fapte despre satul natal și oamenii lui.

Chiar dacă cei mai mulți dintre aceștia nu mai sunt în viață, considerăm oportună posibilitatea de a le face cunoscut numele în rândurile care urmează. Este vorba despre Istina Bozdog, care s-a dovedit a fi, pe tot parcursul vieții sale de aproape un secol, o adevărată enciclopedie în ceea ce a însemnat obiceiurile, tradițiile și cutumele locului. Despre acestea ne-au vorbit și foștii consăteni, Virgil și Enea Oprean (a lui Preoteasa), Ilie Bama (a lui Paladie), Macarie Ursa (a lui Chirilă), Maria Fleaca, Maria și Gheorghe Holtinger, Maria Moldovan (a lui Roșu).

Cu multă amabilitate au răspuns demersului nostru d-na educatoare Silvia Moga, prof. Cornel Popa, fam. ing. Ionel și Aurelia Cotârlea, prof. Maria Chiorean, ec. Ana Cristian, consătenii Ionel Popa (a lui Andrei), Maria Roșu (a lui Ghiță), Versavia Stanciu, Eufrosina Bama, Silvia Paștiu, Eufrosina Gherman, Aurica Oprean, Lucreția Sabău și Maria Roșian, care ne-au oferit informații și, mai ales, fotografiile pe care le-am inclus în paginile lucrării. Nu în ultimul rând, le aduc mulțumiri soțului meu Ghiță Fleșer, fiicei Cecilia, ginerelui Vasile Soare și mamei Versavia Suci, care m-au încurajat în elaborarea monografiei satului natal.

Întreaga informație este structurată pe capitole și subcapitole, cu scopul de a surprinde cât mai fidel preocupările locuitorilor care și-au pus amprenta asupra caracteristicilor și evoluției satului, din cele mai îndepărtate timpuri și până astăzi.

Am subliniat, în mod deosebit, rolul pe care l-au avut dascălii și preoții în instruirea și educarea multor generații, din rândul cărora s-au evidențiat nenumărați drașoveni, făcând cinste satului în care s-au născut.

Rada Livia Fleșer

Capitolul I. CADRUL GEOGRAFIC

Așezarea

Din punct de vedere geografic, localitatea Drașov este situată în partea de sud-est a județului Alba, în zona numită Podișul Secașului, denumire dată de artera hidrografică principală, râul Secaș, cel mai important afluent al râului Sebeș.

Amplasamentul localității îl regăsim menționat în lucrările geografice, geologice, dicționarele și reprezentările cartografice începând din secolul al XVIII-lea, la care putem asocia o rela-tare succintă, din anul 1906, a marelui istoric Nicolae Iorga, așa cum l-a văzut din „drumul țării”, cu prilejul unei călătorii în Ardeal: *„Vedem întâi Conța sau Cunța, așezată într-o cufundătură a pământului la dreapta, ceva mai departe decât Drașovul, peste apa mică și întortocheată a Să-cașului”* (Iorga, 1977, p. 119).

Drașovul văzut din „drumul țării”

Satul văzut de pe Calea Viilor

*Drașovul, cu o parte a formelor specifice de relief
și drumul de hotar care duce spre localitatea Boz*

Situarea satului la limita unor mari unități administrative (plase, prefecturi, raioane, regiuni, județe) a determinat ca, în decursul timpului, Drașovul să aparțină, succesiv, de mai multe centre teritoriale: Sângătin, Ocna Sibiului, Miercurea Sibiului, Sebeș, Sibiu, Hunedoara și Alba.

Din punct de vedere topografic, satul este așezat în sistemul de coordonate geografice având latitudinea 45°56'40" N și longitudinea 23°45'20" E.

Localitățile învecinate sunt: Cunța, la o distanță de 2 km sud; Boz, la 4 km est; Miercurea Sibiului, la 10 km sud-est; Sângătin, la 7 km est; Șpring, la 5 km nord-est; Cut, la 8 km vest. Nu departe de sat, la aproximativ 3,5 km, se află șoseaua națională, care face legătura cu cele mai apropiate orașe, Sebeș și Sibiu. Este, de fapt, drumul principal care străbate țara pe ruta Oradea – Cluj – Sebeș – Sibiu, cu ramificații pe Valea Oltului și Brașov, spre capitala țării, București.

Asfaltată între anii 1931-1938 de compania suedeză Svenska Vaagtiebolaget pe varianta București – Brașov – Sibiu – Cluj, astăzi, șoseaua este dublată de recenta autostradă Arad-Sibiu (A1).

Denumirea veche a acestei artere, „drumul țării”, folosită și astăzi de localnici, se pierde în adâncul istoriei. Ea a fost atribuită, încă din perioada stăpânirii romane în Dacia, rutelor comerciale pe care se transporta sarea. Nu departe de Drașov se aflau renumitele saline de la Ocna Sibiului, de unde era transportată sarea cu așa-numitele „care împărătești”, pentru a fi depozitată în Portul Mureșului, Partoș, de lângă Alba Iulia (*Todoreanu, 2006, p. 274*). De acolo, cu ajutorul plutașilor de pe Mureș, sarea continua drumul pe apă spre ținuturile vestice ale Transilvaniei, până în Ungaria, la Seghedin, oraș-port situat la confluența Mureșului cu Tisa.

Din șoseaua națională (DN 7) se desprinde un drum asfaltat care trece prin Cunța și continuă, prin Drașov, către localitățile învecinate. Înainte de a intra în sat, în locul numit „La moara lui Cotârlea”, drumul se bifurcă la dreapta, spre Boz – Doștat, iar la stânga spre Drașov – Șpring.

La prima intersecție din Șpring, în punctul numit „La Durigă”, artera principală străbate satul, îndreptându-se către Ungurei, Roșia de Secaș – Blaj, în timp ce varianta spre stânga trece prin Vingard – Ghibom – Hăpria – Teleac, pentru a face legătura cu municipiul Alba Iulia.

Prin Șpring, drumurile către Alba Iulia și Blaj au fost și sunt circulate foarte rar de drașoveni, interesele și trebuințele sătenilor fiind orientate mai mult spre Sebeș, Miercurea și Sibiu.

Deplasarea cu trenul este puțin mai anevoioasă, dată fiind distanța, de aproximativ 2,5 km, parcursă deseori pe jos până la gara din Cunța.

Cu toate acestea, încă de la sfârșitul secolului al XIX-lea, respectiv din anul 1897, de când s-a dat în folosință mai întâi tronsonul de cale ferată Vințul de Jos – Miercurea, apoi cel înspre Sibiu, trenul a constituit cel mai bun mijloc de deplasare al drașovenilor la distanțe mai mari. În gară era o permanentă animație, acolo întâlnindu-se călători din toate satele apropiate Cunței, dornici să ajungă la diverse destinații.

Drumul de intrare în sat și podul peste valea Drașovului

Intrarea în sat

Gara din Cunța

Astăzi, când mijloacele de transport s-au diversificat, gara nu mai reprezintă un obiectiv important pentru călători. La deplasarea în alte localități, ei folosesc, mai degrabă, autobuzul sau mașina personală.

Relieful și structura geologică a solului

Așezat în Podișul Secașului, pe un platou situat la 295 m altitudine față de nivelul mării, Drașovului îi este specific un relief alcătuit din dealuri, terase și lunci, singurele locuri împădurite fiind Bărcul și Chicera.

Dealurile se conturează la marginea așezării, cu unele porțiuni dominante precum: Bărcul; Rădeni (partea opusă „Pirloagei”); Chicera (zona care separă hotarul Drașovului de cel al Bozului, Sângătinului, Miercurei) și Gorganea, altele trecând aproape neobservate în zona Știobului. Cea mai înaltă altitudine (421,3 m) aparține Dealului Popii, situat în partea de sud-est, urmată de aceea a Gorganei (400,6 m), situată în nord-est.

Interesant este Ghergheleul, o formațiune conică izolată, înconjurată de luncă, ale cărei origini sunt, probabil, rezultatul acțiunilor de desprindere din dealul Gorganei, ca urmare a procesului de eroziune.